Ayrshirekasvattajien syyskokous

Vuoden Ayrshirekasvattaja 2011 – Majaniemen Ayrshire

Vuoden Ayrshirekasvattajaksi 2011 valittiin Majaniemen Ayrshire Ylöjärveltä. Heli ja Antti Teiskonlahti hoitavat Majaniemen ayrshirekarjaa ja kolmesta lapsesta nuorimmainen, Kirsi, toimii Ayrshirekasvattajien Junnutiimissä. Syyskokouksessa Heli valittiin myös uutena jäsenenä Suomen Ayrshirekasvattajien hallitukseen.

Majaniemen ayrshiret polveutuvat kahdesta ostoeläimestä

Majaniemen tila on Antin kotitila, mutta Antti ja Heli viljelevät myös lähistöllä olevia Helin kotitilan peltoja. Yhteensä peltoalaa on 35 hehtaaria. Navetta on rakennettu vuonna 1932 ja peruskorjattu vuonna 1986. Lehmiä on noin 20. Antti otti tilan hoitoonsa vuonna 1977. Piirrokset sonnikasvattamosta olivat olemassa, mutta kun Heli muutti tilalle vuonna 1981, lypsylehmät saivat jäädä Majaniemeen. Viime vuonna karjan 305 päivän keskituotos oli 8961 – 3,90 – 3,29. Elossa olevien lehmien keskimääräinen elinikäistuotos oli 33474 kg ja poistettujen 30524 kg. Keskipoikimakerta on tällä hetkellä 3,65. Majaniemessä oli aiemmin suomenkarjaa, mutta tilapitoa aloittaessaan Antti osti kaksi ayrshirea, Ellan (i: Leppälän Varoke) ja Iinan (i: Harjun Eho). Näistä kahdesta lehmästä polveutuvat nykyään Majaniemen lehmät lukuun ottamatta Usmua (i: Pulkkalan Näky), joka on tullut 4H-vasikkana Kirsille. 1980-luvulla ostettiin joitakin ayrshire-eläimiä, mutta niiden kanssa ei ollut niin hyvää onnea, että sukuja olisi enää jäljellä. Suomenkarjasta ja silloisista friisiläisistä Heli ei koskaan oikein ole innostunut.

Heli kertoo selvittäneensä vasta kymmenisen vuotta sitten, että toisen kantaemän, Ellan, isänisä oli legendaarinen Selwood Betty's Commander. Aikaisemmin tuo tieto tuskin olisi sykähdyttänytkään yhtä paljon kuin nykyään. Ella oli oikein mieluinen lehmä, joka poiki 7 kertaa. Tyttärille yhteistä oli, että ne pysyivät karjassa useita tuotantokausia. Ellan tyttärentyttärentytär Tuttu (i: Ronnun Lasso) oli kovine pitoisuuksineen aikansa suuruus ja se valittiin vuonna 1993 Asmo-projektiin huuhdeltavaksi. Noista alkioista syntyi lehmävasikka Ilona ET (i: Saarihaan Osma). Ilonan tytär Milana (i: Vaaralan Aika) myytiin Ydinkarjaan ja sonnipoika Majaniemen Ooboy (i: Backgård) meni keinosiemennykseen ja oli Sonnihovin ensimmäisiä asukkaita ja jonkin aikaa Sisämaan Jalostuksen käyttölistalla. Hyvien hedelmällisyys- ja poikimisominaisuuksien takia sitä vietiin myös jonkin verran ulkomaille risteytyskäyttöön.

Iinan sukuhaarasta on tullut kolme 100-tonnaria, Iiris (i: Pirkkulan Arhippa), Mansikka (i: Vaaralan Aika) sekä Isabella (i: Rentolan Europoika), joka myytiin tiineenä hiehona Kataralle. Myös Iinan suvusta on myyty Ydinkarjaan hieho, 100-tonnari Mansikan tytär Tyrni (myöhemmin Tyyri; i: Lusi-Kottilan Luiro). Keinosiemennykseen on mennyt Mansikan poika Majaniemen Ramppi (i: Kangassalon Kelli) ja Mansikan tyttären Omenan (i: Pirkkulan Intressi) poika Majaniemen Valerdo (i: Shady Walnut Conn). Omenan poika Hectorista meni Venäjälle.

Tähtihetkiä ja tähtilehmiä

Omat 100-tonnarit, Iiris ja Mansikka, ovat luonnollisesti olleet tärkeitä lehmiä ja niiden saavutukset karjanpidon

Perhekuva vuodelta 2006. Takana Antti, Iiris ja Heli. Edessä Terhi, Riku ja Kirsi. Kuva: Elisabeth Theodorsson.

tähtihetkiä. Iiriksen juhlissa vuonna 2007 lahjojen joukossa oli myös typpisäiliö, joten ne 100-tonnarijuhlat ovat vaikuttaneet myös karjan jalostukseen paljon. Tähtihetkiä on tullut myös näyttelyharrastuksen myötä. Karjanäyttelymaailmaan tutustuminen alkoi vuonna 2002 Kirsin Junior Handler –harrastuksesta ja sen jälkeen Majaniemestä ollaan joka vuosi oltu näyttelyissä mukana. Ensimmäisinä vuosina mukana olivat vain junnuvasikat, jotka saivat bonus-esiintymisen omassa luokassaan. Eläimet näyttelyyn valittiin lähinnä niiden käsiteltävyyden perusteella. Vuonna 2006 näyttelyyn lähti junnuvasikoiden lisäksi omasta mielestä hyvärakenteisia hiehoja ainoastaan rakenneluokkia varten. Erityisesti Majaniemen Unelma (i: Birghdale Copper) on niittänyt mainetta näyttelykehissä. Vuonna 2006 se oli Satakunnan näyttelyssä Junior Champion ja vuoden 2007 Lakeuden hiehonäyttelyssä Ayrshire Champion. Vuonna 2008 se oli lehmänä Honorable Mention International Ayrshire Show'ssa Seinäjoella. Unelman tytär Majaniemen Ekstaasi (i: Des Prairies Potter) on seurannut emänsä sorkanjälkiä ollen Junior Champion viime vuoden Ayrshire Winter Show`ssa. Tämän vuoden Ayrshire Winter Show'stakin oli tuomisia: Majaniemen Show Ilo (i: Kellcrest Showstar) oli Reserve Junior Champion. Show Ilon emä on Ilona ET:n tytär Riemu (i. Suontaan Jehta), joka oli Kirsin ensimmäinen junnuvasikka. Unelma ja Ekstaasi ovat niin vahvaa lehmäperhettä ja mieluisia eläimiä, että niistä on huuhdottu myös alkioita. Kummastakin saatiin 25 siirtokelpoista alkiota.

Tähtilehmiä on tullut myös luokituksen kautta. Majaniemessä käytettiin luokitusta ensimmäisen kerran lokakuussa 2005. Omena oli hiljattain poikinut ja sitä ei edes pitänyt luokittaa, kun se oli "too fresh", mutta Yves halusi kuitenkin luokittaa sen. Neljä kertaa poikineena Omena sai pisteet VG85. Luokitustuloksen merkityksen Heli sanoo tajunneensa vasta paljon myöhemmin. Omenan tytär Unelma on myös luokitettu VG85, Ekstaasi GP82.Myös muut Mansikka-perheen eläimet ovat saaneet hyviä luokitustuloksia, kuten Omenan tytär Tilli (i. Des Chamois Pat Laro), joka on nostanut luokitustaan kahdesti ja on nyt GP83. Mansikka itse nosti luokitustaan vielä seitsemän kertaa poikineena F65:stä G75:een. Helin mielestä luokituksessa parasta on heti saatava sanallinen palaute ja perustelut, miksi pisteet ovat ne mitkä ovat. Siinä voi samalla treenata omaa karjasilmäänsä antamalla lehmälle pisteet ennen Yvesin käyntiä ja katsomalla sitten miten hyvin "natsasi".

Unelma huuhdeltiin keväällä 2010 Realityllä ja saatiin 25 siirtokelpoista alkiota. Tuoreena siirrettiin kotitilalla viisi alkiota ja saatiin neljä tiineyttä. Tiineyksistä syntyi kolme lehmä- ja yksi sonnivasikka. Kuvassa Unelma tyttäriensä Ihana ET, Ihanne ET ja Ilo ET. Kuva: Elisabeth Theodorsson

Majaniemen Yasmiini AF-GP80. i. Ruokoniemen Orava, e. Iiris, ei. Pirkkulan Arhippa. Paras 305 (2): 10306- 377-3,66-334-3,24 . Kuva: Elisabeth Theodorsson

Ayrshire nyt ja tulevaisuudessa

Helin mielestä ayrshire-jalostuksen tilanne on tällä hetkellä sekava. Hänen mielestään pitäisi pikaisesti tehdä ero ayrshiren ja Viking Redin välille ja saada kummallekin oma kantakirja ja omat käyttölistat. Kaksi kantakirjaa voi olla haasteellista toteuttaa, mutta ei mahdoton, jos tahtoa riittää. Tietysti täytyisi pohtia, mitkä olisivat vaatimukset ayrshire-kantakirjaan pääsylle. Ruotsin ja Norjan punaiset olisi luontevaa hyväksyä suomalaiseen ayrshire-kantakirjaan, sillä Ruotsista ja Norjasta on aikojen saatossa tuotu sonneja Suomeen. Tanskalaisten jalostusstrategia on kuitenkin hyvin erilainen kuin suomalaisten. Tanskassa on kaikki mahdolliset rodut ympätty RDM:ään. Heli sanoo käyttölistalla olevien

tanskalaissonnien sukutietojen olevan karseaa luettavaa. Joko sukutietoja ei löydy ollenkaan tai sitten parilla klikkauksella on holstein-kantakirjassa. Kahden erillisen kantakirjan avulla ne, jotka haluavat jalostaa ayrshireä, voisivat valita sonnit ayrshire-listalta ja ne, jotka haluavat käyttää Viking Rediä, löytäisivät ne sonnit toiselta listalta. Erityisesti nuorsonnien käytössä kaksi kantakirjaa olisi Helin mielestä avuksi, sillä isäsonnikäytössä on sellaisia Tanskan punaisia, joita hän ei ainakaan itse pidä ayrshireina.

Jos omistaa oman typpisäiliön, on helppo toteuttaa omia jalostustavoitteita ja hankkia säiliöön juuri niitä sonneja, joita haluaa käyttää. Heli kertoo heidän säiliöstään löytyvän kaikkien kolmen siementoimittajan annoksia. Tällä hetkellä käytössä ovat Burdette, Dreamer, Oblique, Showstar sekä nuorsonni Erwin. Säiliössä on myös Orkon ja Toivon sekä Valerdon ja Ooboyn annoksia odottamassa sopivaa parituskumppania. Heli kertoo olleensa tyytyväinen "rapakontakaisiin" sonneihin rakenteen parantajina. Jo yhdessä sukupolvessa on tapahtunut selvää edistystä. Kanadalaissonnien käyttö on vasta niin alussa, että toisen polven kanadalaissonnien jälkeläisiä on vain neljä lypsyssä, mutta kehitys jatkuu edelleen. Kolmannen sukupolven kanukit ovat vielä hiehoja, mutta ne näyttävät lupaavilta.

Helin mietteitä nimityksestä

Toki kysyin, miltä valinta Vuoden Ayrshirekasvattajaksi tuntuu ja mitä se merkitsee. "Nimitys oli yllätys ja totta kai se lämmittää mieltä suuresti, mutta samalla miettii, että olemmeko tämän ansainneet. Haluaisinkin pitää tätä nimitystä kannustavana esimerkkinä siitä, että pienilläkin panostuksilla ja "kotivaraisella" jalostuksella, lehmä- ja sonnivalinnalla, voi päästä eteenpäin. Hyvä eläin tai alkio kannattaa ostaa aina, kun sellainen tilaisuus

tulee, sillä hyvä eläinaines on karjatilan tärkein tuotantoväline, tärkeämpi kuin koneet ja seinät", Heli pohtii.

Salla Rautio